

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ETELÄ-KARJALAN KALATALOUSKESKUS RY:N LAUSUNTO

1. Yleiset huomiot

Pidämme saimaannorpan suojelua erittäin tärkeänä ja tunnistamme kalastusrajoitusten roolin kannan elpymisessä. Saimaannorppakanta on kasvanut 2000-luvulla noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön, ja suojelustrategian välitavoitteet saavutettiin reilusti etuajassa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen hankeraportin mukaan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen on ollut tasapainossa, eikä kannan kehitys edellytä kalastusrajoitusten kiristämistä. Lisäksi katsomme, että rajoitusalueiden lisälaajennuksille ei ole tarvetta. Saimaannorppakanta on kasvanut merkittävästi ja selvästi yli aiempien odotusten. Nykyiset rajoitukset ovat osoittautuneet riittäviksi, eikä uusia alueita tule lisätä ilman selkeitä perusteita.

2. Päältä katetun rysän nielurajoitus – säädöstekninen epäselvyys

Asetusluonnoksessa todetaan, että päältä suljetun rysän nieluun ei saa muodostua aukkoa, joka on suurempi kuin 150 millimetriä.

Muotoilu on tulkinnanvarainen ja antaa vaikutelman, että 150 mm rajoitus koskisi nieluaukkoa kaikissa suunnissa. Tämä on teknisesti harhaanjohtavaa.

Saimaannorpan pääsy rysään estyy nielun vapaan leveyden perusteella. Oleellista on vaakasuuntainen vapaa mitta tai pystykalterien välinen etäisyys, ei nielun korkeus.

Etelä-Karjalan kalatalouskeskus ry esittää, että säännös muotoillaan yksiselitteisesti seuraavasti:

”Nielun leveys levitettynä tai nielun pystykalterit eivät muodosta yli 150 mm väliä.”

Tällainen muotoilu:

- kohdistaa rajoituksen oikein nielun vapaan leveyden mittaan,
- poistaa tulkinnanvaraisuuden pystysuuntaisen mitan osalta,
- mahdollistaa teknisesti toimivat ja norppaturvalliset rysärakenteet,
- turvaa korkeaselkäisten kalojen, kuten lahnojen, tehokkaan pyynnin.

Mikäli 150 mm tulkitaan koskemaan myös pystysuuntaista mittaa, estetään tarpeettomasti toimivien ja turvallisten rysärakenteiden käyttö ilman perustetta.

3. Muikkuverkkojen kieltoaika ja hankeraportin huomioiminen

Hankeraportissa esitetään muikkuverkkojen kieltoajaksi 15.4.–15.6., jolloin mahdollistettaisiin ns. juhannusmuikkujen kalastaminen.

Muikku on Saimaan kaupallisesti merkittävin laji (arvo 2,2 milj. € vuonna 2024), ja Saimaa tuottaa noin 46 % koko maan sisävesien muikkusaaliista.

Asetusluonnoksessa muikkuverkkojen osalta esitetty ratkaisu ei riittävästi perustu hankeraportissa esitettyyn vaikutusarviointiin. Muikkuverkkojen osalta tulee noudattaa hankeraportin esittämää linjaa eikä tiukentaa rajoituksia ilman uutta, perusteltua vaikutusarviointia.

4. Verkkojen ankkurointivelvoite

Aiemmassa tarkastelussa on todettu, että avoveden aikainen ankkurointivelvoite ei ole osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vähentää saimaannorppien riskiä joutua verkkoihin. Ankkurointi ei vähennä kuutin tai nuoren norpan takertumisriskiä, koska riski liittyy itse verkkoliinaan eikä siihen, onko verkko ankkuroitu vai ei. Sen sijaan ankkurointi:

- lisää työmäärää ja kalastuksen kustannuksia,
- vaikeuttaa verkkojen kokemista ja siirtämistä,
- heikentää kalastuksen joustavuutta.

Toimenpiteen suojelullinen hyöty on vähäinen tai olematon, mutta haitta kalastuksen harjoittamiselle merkittävä. Näin ollen ankkurointivelvoitteen kiristämiselle ei ole perusteita.

5. Yhteensovittamisen periaate

Saimaannorppakannan kasvu on ollut tavoitteen mukaista, aikuisten norppien verkkokuolleisuus on käytännössä poistunut, ja nykyinen sääntely on osoittautunut toimivaksi. Sääntelyn tulee perustua suhteellisuusperiaatteeseen. Mikäli suojelutavoitteet saavutetaan nykyisillä toimilla, ei kalatalouden toimintaedellytyksiä tule heikentää tarpeettomilla tai tulkinnanvaraisilla rajoituksilla.

Häkkinen Joonas
Etelä-Karjalan kalatalouskeskus ry